

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА”
(для бакалаврів)**

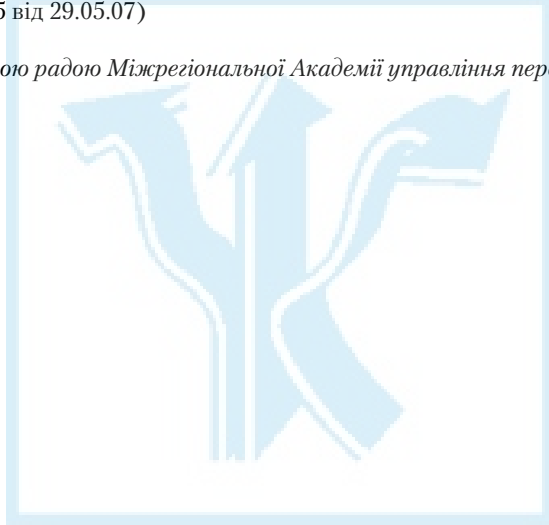
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри української мови та літератури
С. П. Касьяновою

Затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури
(протокол № 5 від 29.05.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Касьянова С. П. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Сучасна українська мова”. — К.: МАУП, 2008. — 40 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Сучасна українська мова”, зміст самостійної роботи, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна українська мова має розбудовану систему виражальних засобів, що дозволяє забезпечувати усі види людської діяльності. Але, беручи участь у суспільній діяльності, мовець використовує у конкретній ситуації певну частину засобів, так особистість демонструє мовну компетенцію, прагне до професійної майстерності. Для досягнення результативності спілкування необхідно враховувати мету і обставини спілкування. Тому використання сучасної української мови як державної не тільки регламентовано Конституцією України, а є умовою самореалізації особистості, розвитку українського народу.

Володіння мовою полягає у вмінні висловлювати думки, дотриманні відповідних норм: орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, словотворчих, граматичних, орфографічних, стилістичних, пунктуаційних. Послугуючись унормованою та відпрацьованою формою загальнонародної мови, мовець розширює можливості літературної мови. У професійній діяльності це спонукає звертатися до Українського правопису, лінгвістичних словників та довідників. Виконуючи виробничі завдання, фахівець у повсякденній мовній практиці повинен прагнути до підвищення рівня власної мовнокомунікативної компетенції. Для студента протягом вивчення курсу сучасної української мови важливо набути відповідних умінь та навичок самостійного вивчення матеріалу, щоб вони стали відповідним інструментом обробки інформації та виконання завдань.

Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи дозволять студенту систематизувати знання, ознайомитися з довідковими джерелами, які необхідні у подальшій професійній діяльності. Саме такий шлях відповідає сучасному розумінню мови як засобу комунікації, складової ідентифікаційного, гносеологічного, культуроносно-го процесів.

Навчальний матеріал укладено за модулями, кожний з яких завершується формою підсумкового контролю. Студенту пропонується виконати різні завдання: на знання орфограм, пунктограм, уміння перекладу фразеологічних одиниць і тестів. Також студент може підготувати реферат, щоб досконало опрацювати конкретні мовні явища. Така система самостійної роботи дозволить уникнути типових помилок, що знижує загальний рівень культури мовлення.

Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів з курсу “Сучасна українська мова” мають за мету навчити слухачів правильно використовувати усталені мовностилістичні засоби української мови; поглибити знання з усіх рівнів мови; підвищити культуру усного та письмового мовлення; збагатити слухачів лексикою сучасної української мови.

Завдання з курсу дозволяють перевірити:

- знання системи фонетико-фонологічних понять;
- знання лексичних засобів мови та здатність їх правильно застосовувати;
- володіння морфологічними засобами;
- навички правильного укладання текстів різного стилістичного спрямування;
- знання основних правил української орфографії, пунктуації та вміння їх застосовувати.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА МОВА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Сучасна українська мова як інтелектуальний феномен
1	Роль і значення мови у сучасному житті
2	Функції сучасної української мови
	Змістовий модуль II. Фонетика і орфоенія сучасної української мови
3	Вимова голосних звуків та передача їх на письмі
4	Класифікація приголосних звуків сучасної української мови
5	Орфоенія сучасної української мови
	Змістовий модуль III. Українська орфографія
6	Принципи українського правопису
	Змістовий модуль IV. Українська лексикологія
7	Склад лексики сучасної української мови за походженням
8	Лексика сучасної української мови з погляду вживання

1	2
9	Змістовий модуль V. Сучасна українська лексикографія Основні типи словників та їх роль для розвитку культури мови
10	Змістовий модуль VI. Фразеологія сучасної української мови Класифікація фразеологічних одиниць української мови та їх використання у різних видах людської діяльності
11	Змістовий модуль VII. Словотвір сучасної української мови Способи словотворення у сучасній українській мові
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21	Змістовий модуль VIII. Морфологія сучасної української мови Іменник Прикметник Займенник Числівник Дієслово та дієслівні форми Прислівник Прийменник Сполучник Частка Вигук
22 23	Змістовий модуль IX. Синтаксис та пунктуація сучасної української мови Прості синтаксичні конструкції Складні та ускладнені синтаксичні конструкції
24 25	Змістовий модуль X. Взаємодія мовної основи та позамовних чинників у сучасній українській мові Функціональні стилі сучасної української літературної мови Культура усного та писемного мовлення сучасної української мови

ЗМІСТ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА”

Вхідний контроль

Диктант з творчим завданням.

**Змістовий модуль І. Сучасна українська мова
як інтелектуальний феномен**

Тема 1. Роль і значення мови у сучасному житті

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Ознаки поняття сучасної української мови.
2. Використання системи виражальних засобів сучасної української мови.
3. Взаємозв'язок між рівнем розвитку особистості та рівнем володіння сучасною українською мовою.
4. Роль сучасної української мови у розвитку української нації.
5. Державна політика в Україні щодо розвитку сучасної української мови.
6. Використання сучасної української мови у новітніх технологіях.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Мова як знакова система.
2. Відображення внутрішнього світу людини засобами мови.
3. Значення мовних засобів у формуванні індивідуального стилю письменника.
4. Роль сучасної української мови у житті нації.
5. Тезаурус мовної особистості.
6. Мовні стереотипи та сучасна українська мова.
7. Сучасна українська мова як чинник розвитку держави.

Вправи

1. Письмово поясніть кожен із висловів: Мова – втілення думки (М. Рильський). Над цей тюремний мур, над цю журу і над Софійську дзвіницю зносить мене мій дух (В. Стус). Чорну душу милом не відмиєш (Народна творчість).
2. Поясніть зміну значення слова зі зміною наголосу: типó вийти повий, ко́ лос-коло́ с, лу́ па-лупа́, шля́ хом-шляхо́ м.
3. Перекладіть текст українською мовою.

Большинство стран мира в своей социально-экономической поступи сталкиваются с проблемой неравномерности развития регионов. Острота восприятия этой проблемы в значительной мере определяется уровнем экономического развития страны. Объединение стран Европы более ярко осветило отставание экономического развития отдельных регионов менее развитых стран (Греции, Португалии, Польши, Словакии) по сравнению с общеевропейскими показателями. Для повышения политической стабильности общества, обеспечения постоянного развития экономики и повышения его конкурентоспособности на мировом уровне разрабатываются и реализуются программы выравнивания межрегиональных расхождений.

Для решения проблем отсталых территорий во многих странах применяются три варианта мероприятий (с множеством подвариантов и механизмов реализации в каждом из них):

- сглаживания или выравнивания условий;
- реализация социально-экономических программ;
- особые бюджетные режимы.

Література: основна [1; 8; 9];
додаткова [3; 10]

Тема 2. Функції сучасної української мови

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Система функцій сучасної української мови.
2. Комунікативна функція сучасної української мови.
3. Номінативна функція.
4. Гносеологічна функція.
5. Ідентифікаційна функція.
6. Мислетворча функція.

7. Культуроносна функція.
8. Естетична функція.
9. Експресивна функція.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Універсальний характер комунікативної функції сучасної української мови.
2. Часова і просторова площина ідентифікаційної функції мови.
3. Сучасна українська мова як засіб пізнання навколишнього світу.
4. Експресивна функція сучасної української мови.
5. Зв'язок між національним характером мови та мислетворчою функцією сучасної української мови.
6. Сучасна українська мова як матеріал творення культурних цінностей.
7. Відображення культури народу у сучасній українській мові.
8. Номінативна функція сучасної української мови.

Вправи

1. Поясніть значення слів або дайте український відповідник: турне, боа, жирандоль, флеш, меседж.
2. Підкресліть слово, яке треба написати через дефіс: с/відомо, само/стійний, будь/коли.
3. Складіть речення з наступними словами: якір, лідер, незалежність, вітатися, роковини, промовець.

Література: основна [9; 13; 16];
додаткова [5; 7]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

**Змістовий модуль I. Сучасна українська мова
як інтелектуальний феномен**

1. Диктант.
2. Поясніть різницю між енциклопедичним та лінгвістичним словником.
3. Поясніть функції сучасної української мови.

Змістовий модуль II. Фонетика і орфоенія сучасної української мови

Тема 3. Вимова голосних звуків та передача їх на письмі

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Предмет фонетики і фонології сучасної української мови.
2. Поняття про систему фонем сучасної української мови.
3. Артикуляційна характеристика голосних фонем.
4. Транскрипція голосних фонем.
5. Чергування голосних фонем та передача його на письмі.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Когнітивна функція акустичної характеристики звука.
2. Роль психоакустичної характеристики звука у процесі усного мовлення.

Вправи

1. Розставте за алфавітом подані слова: енциклопедія, писати, народ, рости, тихий, головна, основа, широко, легенько, братися, дивлюся, щастя, зранку, юність, жвавий, хороший, крила, англійський, мистецтво, спільний, висота, червоний, успішний, істотний, центральна, ясний, форма, його.
2. Перепишіть вирази, врахувавши чергування фонем: приїхали в/у Іран, дорослі й/і діти, їздити в/у Івано-Франківськ, вранці й/і увечері.
3. Випишіть з тексту слова з можливим чергуванням голосних.

Чумацький Шлях. У Крим по сіль

Коли танули сніги і зі стріх капала вода, коли можна було на повні груди вдихнути цілющого повітря, напоєного всіма пахощами степу, молодого чумака нестримно, непереборно вабила мандрівка. Подумати лишень: ось він уперше вирушить з валкою дикими степами у Крим по сіль! Так водилося віками. З діда-прадіда переймали глибоке зацікавлення до соляного промислу, переймали пісні, легенди, відомості про краї, якими пролягали чумацькі шляхи, пригоди на них, пе-

реїмали навик, уміння і конкретну спадщину, що називалась одним словом — чумачка.

Якщо весна була ранньою, а Великдень припадав на пізнішу пору, вибиралися з села до свят, щоб через місяць — півтора (коли були з Київщини), або через цілих три (якщо — з Поділля) повернутися з соляного промислу на тихі води, на ясні зорі (Б. Леськів).

Література: основна [9; 13; 15];

додаткова [2; 9]

Тема 4. Класифікація приголосних звуків сучасної української мови

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Характеристика системи приголосних фонем сучасної української мови.
2. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних фонем сучасної української мови.
3. Транскрипція приголосних фонем сучасної української мови.
4. Просодичні засоби української мови.
5. Чергування приголосних фонем та передача його на письмі.
6. Явище асиміляції приголосних звуків в українській мові.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Комунікативна функція акустичної характеристики звука.
2. Ладово-гармонійна характеристика усного українського мовлення.

Вправи

1. Поставте наголос у словах, перевірте за словником: завдання, макроліт, заслання, жиротворення, добридень, догматизм, феномен, слововживання.
2. Вставте пропущені літери у словах: честь — чес...ий, радість — радіс...ий, виїзд — виїз...ий, проїзд — проїз...ий. Поясніть фонетичне явище.
3. Випишіть з тексту слова з можливим чергуванням приголосних.

У Запорозькому війську склалася залізна дисципліна. Найтяжчим злочином вважали зраду козацтву, Вітчизні. Запорозька Січ стає місцем, де формуються воєнні таланти, де гартуються сталеві характери, де запалюються патріотизмом серця і сповнюються ненавистю проти всякого гніту. Вона набирає значення своєрідної української військової Академії. Через неї пройшли всі видатні українські полководці, козацькі гетьмани і полковники (О. Опанович).

Література: основна [7; 13; 16];
додаткова [4; 7]

Тема 5. Орфоєпія сучасної української мови

Аудиторна самостійна робота

Семинарське заняття

1. Поняття орфоєпії.
2. Позиційні чергування фонем.
3. Орфоєпічні норми сучасної української мови. Імперативність та диспозитивність норм вимови.
4. Наголос та його роль у мовленні.
5. Евфонічність сучасної української мови.
6. Поняття про нормовану артикуляційну базу.
7. Явище порушення орфоєпічних норм.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Соціально-психологічні характеристики вимови та їх роль у професійній діяльності.
2. Роль нормованої артикуляційної бази у професійній діяльності перекладача.
3. Формування нормованої артикуляційної бази в умовах білінгвізму в Україні.

Вправи

1. Поставте наголос у словах, перевірте за словником: холодно, страшно, тривожно, морозно.
2. Поясніть вживання звуків [ф] та звукосполучення [хв] у наступних словах: фізика, фактор, хвоя, хвіст, факт, хвиля, фігура.

3. Вставте пропущену літеру та поясніть правило вимови у наступних словах: українс...кий, російс...кий, товарис...кий, чумац...кий.
Література: основна [8; 13; 18];
додаткова [10; 12]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль II. Фонетика і орфоепія сучасної української мови

1. Диктант.
2. Охарактеризуйте правила української орфоепії.
3. Поясніть явище спрощення приголосних при зміні форми слова. Наведіть приклади.

Змістовий модуль III. Українська орфографія

Тема 6. Принципи українського правопису

Аудиторна самотійна робота

Семінарське заняття

1. Графічна система сучасної української мови.
2. Засоби української графіки.
3. Основні вимоги до алфавітного письма.
4. Принципи української орфографії.
5. Необхідність дотримання правил українського правопису.

Позааудиторна самотійна робота

Теми рефератів

1. Роль неалфавітних графічних знаків у сучасному українському письмі.
2. Вплив змін українського правопису на розвиток національної культури.

Вправи

1. Поставте на місці пропущених літер потрібні *е, и, чи і*: пр...хороший, пр...ходити, пр...звисько.
2. Вставте пропущені букви *н* чи *ни*: негада...о, стурбова...о, невіправда...о.

3. Підкресліть слово, яке треба написати через дефіс: ніби/то, раз/у/раз, віч/на/віч.

Література: основна [1; 7; 18];
додаткова [3; 12]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль III. Українська орфографія

1. Диктант.
2. Поставте, де потрібно, апостроф: пролл...єш, тім...я, медв...яний.
3. Поясніть значення слів або дайте український відповідник: белетристика, пафос, фах.

Змістовий модуль IV. Українська лексикологія

Тема 7. Склад лексики сучасної української мови за походженням

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Предмет лексикології.
2. Успадковані та запозичені елементи української лексики.
3. Характеристика процесу розвитку словникового складу сучасної української мови.
4. Функціонування загальнономовних та авторських неологізмів у сучасній українській мові.
5. Використання лексики у функціональних стилях сучасної української мови.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Джерела лексичних запозичень української мови.
2. Семантико-стилістична структура власне української лексики.
3. Лексична взаємодія української та інших слов'янських мов.
4. Українська мова як джерело поповнення лексичного складу слов'янських мов.
5. Функціонування запозичених фразеологізмів у системі української мови.

Вправи

1. Визначте походження наступних слів: фокус, алгебра, скелет, демократія, менеджер, штаб, шахта, ринг, джем.
2. Перекладіть українською мовою наступні вирази: в конце концов, взискать неустойку, вынести благодарность, денежные средства, ввести закон в силу, в порядке исключения.
3. Поставте літеру, якщо потрібно, на місці крапок і поясніть правопис: грип..., шас...ї, ком...уна, ір...аціональний, сюр...еалізм, ван...а, тон...а, віл...а, Марок...о.

Література: основна [3; 8; 9];
додаткова [5; 10]

Тема 8. Лексика сучасної української мови з погляду вживання

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Лексичне значення слова.
2. Характеристика лексики активного та пасивного запасу мовця.
3. Явище полісемії у сучасній українській мові.
4. Вживання синонімів, омонімів, антонімів, неологізмів, історизмів, архаїзмів, паронімів у сучасній українській мові.
5. Функції спеціальної лексики в українській мові.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Явище полісемії у сучасній українській мові.
2. Явище омонімії у сучасній українській мові.
3. Паронімія як стилістичний засіб.
4. Зв'язок між антонімією та багатозначністю.
5. Типи синонімів сучасної української мови.

Вправи

1. Поясніть значення наступних слів та визначте приналежність до лексичного шару: показчик — показник, бювет — кювет, адресат — адресант, збіднити — збідніти, жорсткий — жорстокий.
2. Доберіть синіми до наступних слів: інвентар, асоціація, ходити, пахучий, битва.

3. Доберіть антоніми до наступних слів: швидкий, високий, потужний, пізно, початок, день.

Література: основна [7; 9; 13];
додаткова [5; 7]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль IV. Українська лексикологія

1. Диктант.
2. Охарактеризуйте пасивний запас української лексики. Наведіть приклади.
3. Охарактеризуйте причини засвоєння іншомовних слів українською мовою. Наведіть приклади.

Змістовий модуль V. Сучасна українська лексикографія

Тема 9. Основні типи словників та їх роль для розвитку культури мови

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Роль лексикографічних джерел у сучасній українській мові.
2. Характеристика дво- та багатомовних (перекладних) словників.
3. Одномовні словники сучасної української мови (тлумачні, іншомовних слів, орфоепічні, орфографічні, синонімічні, антонімічні, омонімічні, паронімічні, фразеологічні, термінологічні, словники мовних труднощів).
4. Особливості розміщення інформації у енциклопедичному словнику.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Специфіка використання лінгвістичних словників у роботі перекладача.
2. Енциклопедичні словники та їх роль у професійній діяльності сучасної людини.
3. Роль словників у процесі дотримання мовних норм.
4. Принципи фіксації слів у “Великому тлумачному словнику сучасної української мови”.

5. Одинадцятитомний “Словник української мови” як досягнення української лексикографії.
6. Роль термінологічних словників у виробничій діяльності.

Вправи

1. Поясніть значення слів або доберіть український відповідник: курйоз, тріумф, авангард
2. Підкресліть синонім до фразеологізму *накивати п'ятами*: пливти, втекти, випередити, відставати.
3. Перекладіть українською мовою: нанесенные убытки, на протяжении года, по возможности быстрее, неотложное дело, сеть предприятий, пользоваться успехом, преодолеть преграду, ввести в состав.

Література: основна [9; 13; 18];
додаткова [3; 6]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль V. Сучасна українська лексикографія

1. Диктант.
2. Охарактеризуйте види словників.
3. Поясніть поняття тезаурусу.

Змістовий модуль VI. Фразеологія сучасної української мови

Тема 10. Класифікація фразеологічних одиниць української мови та їх використання у різних видах людської діяльності

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Склад української фразеології.
2. Види класифікацій фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів за семантичною злитістю.
3. Фразеологічні одиниці та мовні кліше.
4. Зміни у зовнішній структурі та значенні фразеологічних одиниць.
5. Джерела української фразеології.

6. Особливості використання фразеологізмів у різних видах людської діяльності.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Стилiстичнi можливостi фразеологiчних одиниць у сучаснiй українськiй мовi.
2. Особливостi функцiонування словосполучень термiнологiчного характеру у сучаснiй українськiй мовi.
3. Використання iнтелектуально-впливового типу мовних клiше у друкованих засобах масової iнформацiї.
4. Вiдображення соцiально-значимих цiнностей у фразеологiчних одиницях.
5. Використання стилiстично маркованих фразеологiчних одиниць у тексті.

Вправи

1. Складіть речення з поданими фразеологічними одиницями: пригача во язичех, набити руку, справа честі, храм науки, летіти стрілою, брати гору.
2. Поясніть значення фразеологічних одиниць: в лиху годину узнаеш вірну людину, лiнь гiрше хвороби, людина свiтлого розуму, пiд лежачий камiнь вода не тече.
3. Перекладіть українською мовою або доберіть вiдповiдники: меришь на свой аршин, волк волка не съест, неправедное богатство прахом пойдет, у лжи ноги коротки, по выучке мастера знать, поздний гость гложет кость.

*Лiтература: основна [1; 7; 13];
додаткова [5; 10]*

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль VI. Фразеологія сучасної української мови

1. Диктант.
2. Поясніть функції фразеологізмів у тексті.
3. Поясніть особливості використання фразеологічних одиниць у професійній діяльності.

Змістовий модуль VII. Словотвір сучасної української мови

Тема 11. Способи словотворення у сучасній українській мові

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Структурні елементи слова у сучасній українській мові.
2. Типи морфем.
3. Способи словотворення у сучасній українській мові.
4. Способи словотворення самостійних частин мови.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Лексичні одиниці мови з точки зору їх морфемного складу.
2. Творення нових слів за допомогою словотворчих афіксів.
3. Словотворча роль суфіксів у сучасній українській мові.
4. Способи словотворення в українській мові.
5. Зв'язок словотворення з формотворенням в українській мові.

Вправи

1. Утворіть нові слова префіксальним способом від слів: економія, гнути, гріти, хитати, крутити.
2. Утворіть нові слова суфіксальним способом від поданих слів: батько, дівча, герой, хата, освіта, ідилія, свекруха, круглий, барви, іскра.
3. Поясніть правопис абревіатур: Укрінформ, вуз, рагс, СНД, Укрпрофрада.

Література: основна [8; 9; 16];
додаткова [1; 5]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль VII. Словотвір сучасної української мови

1. Диктант.
2. Поясніть зв'язок між словотворенням і формотворенням.
3. Поясніть значення словотвору у процесі збагачення словниково-го складу сучасної української мови.

Змістовий модуль VIII. Морфологія сучасної української мови

Тема 12. Іменник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Засоби вираження морфологічних форм.
2. Принципи поділу слів на частини мови у граматичній структурі української мови.
3. Лексичне значення та граматичні категорії іменника.
4. Відмінювання іменників.
5. Способи словотвору іменників.

Позааудиторна самостійна робота

1. Засоби вираження предметності в українській мові.
2. Функціонування семантичних розрядів іменників в українській мові.
3. Лексико-граматичні та граматичні категорії іменників.
4. Особливості вживання в українській мові назв осіб за професією, посадою, званням.
5. Особливості вживання форм числа іменників української мови.

Вправи

1. Складіть речення з іменниками: груша, вікно, дах, небо.
2. Провідмініайте словосполучення: Іван Нечуй-Левицький
3. Випишіть окремо іменники, що означають назви істот, та іменники, що означають назви неістот: дядько, явір, буряк, трактор, журналіст, слон, союз, муха, сопілка, злива, півонія.

Література: основна [2; 8; 9];
додаткова [5; 12]

Тема 13. Прикметник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Семантико-граматичні особливості прикметника.
2. Поділ прикметників на семантичні групи.
3. Способи творення ступенів порівняння прикметників.
4. Джерела творення прикметників.

5. Вираження суб'єктивної оцінки якості предмета за допомогою прикметників.
6. Словозміна прикметників.
7. Відмінювання прикметників.
8. Правопис прикметників.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Семантичні групи прикметників української мови.
2. Вираження ознаки в різних кількісних ознаках в українській мові.
3. Джерела творення нових прикметників в українській мові.
4. Семантичні, синтаксичні, стилістичні особливості паралельних конструкцій з прикметником.

Вправи

1. Підкресліть неправильно утворений прикметник: наймудріший, синіший, більш вищий, латишський, литовський, вірменський, чеський, казахський, чумацький.
2. Складіть речення з прикметниками: найвищий, студентський, тіснуватий, довжелезний.
3. Утворіть прикметники морфологічним способом від слів: ліс, диво, турботи, білий сніг.

Література: основна [2; 9; 18];
додаткова [3; 6]

Тема 14. Займенник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Значення займенника залежно від суб'єкта і ситуації предметно-логічного змісту.
2. Розряди займенників за значенням.
3. Відмінювання займенників.
4. Роль займенника у тексті з врахуванням різних рівнів синтаксису.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Семантичні особливості займенника в українській мові.
2. Особливості функціонування займенника у тексті.

Вправи

1. Провідмініяйте словосполучення: мій дім.
2. Підкресліть слово, яке треба написати через дефіс: ні/хто, що/небудь, де/який, чому/будь, що/небудь, чим/небудь.
3. Поясніть фразеологізми *що сіре, те й вовк, хто шага не береже, той не варт і копійки*.

Література: основна [3; 9; 18];
додаткова [3; 8]

Тема 15. Числівник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Класифікація числівників за значенням і граматичними ознаками.
2. Способи творення числівників.
3. Відмінювання числівників.
4. Вживання числівників з іменниками.
5. Синтаксичні функції числівників.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Особливості вживання кількісних і порядкових числівників в українській мові.
2. Синтаксичні зв'язки числівників.

Вправи

1. Провідмініяйте числівник: шістдесят сім.
2. Складіть речення з числівником: чотириста сімдесят.
3. Запишіть словами числівники $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$, □, □, $\frac{7}{8}$.

Література: основна [2; 13; 18];
додаткова [3; 8]

Тема 16. Дієслово та дієслівні форми

Аудиторна самостійна робота

Семинарське заняття

1. Вираження значенням дієслова за допомогою граматичних категорій виду, стану, способу, часу, особи.
2. Роль неозначеної форми у системі дієслова.
3. Категорія роду, особи і числа дієслова.
4. Дієвідмінювання як система змінних форм дієслова.
5. Творення та вживання безособових дієслів.
6. Характеристика дієприкметника та дієприслівника як дієслівних форм.
7. Синтаксична роль дієслова.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Вираження змінної дієслівної ознаки в українській мові.
2. Вираження відношення дії до дійсності за допомогою дієслова.
3. Особливості творення і вживання дієприкметників в українській мові.
4. Особливості відтворення російських конструкцій з дієприкметником українською мовою.
5. Особливості вираження додаткової дії за допомогою дієприслівника.

Вправи

1. Визначте, до якої дієвідміни належать дієслова: бити, лаяти, ходити, стрибати.
2. Підкресліть синонім до фразеологізму *собаку з'їсти*: бути голодним, набути досвіду, бути жорстоким.
3. Перекладіть текст українською мовою.

Отсутствие результатов — это симптоматика проблемы, которую необходимо выявить и скорректировать. Игнорировать симптом — это означает просто укрепить причину. Редко проблема может решиться сама собой. Наоборот, проблема, оставленная без внимания, усиливается. Те люди, усилия которых дают плохие результаты, часто имеют длинный перечень причин, оправдывающих их малый прогресс. Пункты такого перечня для этих людей — не оправдания,

это именно причины. Они обвиняют компанию или начальника. Они обвиняют налоги. Они обвиняют своих родителей и учителей или систему. Иногда они даже обвиняют страну. Однако, существует только нехватка людей, которые хотели бы приложить себя к основным принципам достижения успеха.

Література: основна [2; 9; 14];
додаткова [7; 13]

Тема 17. Прислівник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Ознаки поділу прислівників на означальні та обставинні.
2. Розряди прислівників за походженням і способом творення.
3. Правопис прислівників.
4. Вживання предикативних прислівників.
5. Синтаксична роль прислівників у реченні.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Особливості вираження процесуальної ознаки у текстах наукового стилю.
2. Стилістичні функції прислівника у тексті.
3. Семантико-стилістична виразність прислівника.
4. Синтаксичні функції слів категорії стану.

Вправи

1. Вставте пропущені букви *н* чи *ни*: натхне...о, прекрас...о, широ-че...о.
2. Складіть речення зі словами: закохано, щоденно, невблаганно.
3. Випишіть окремо прислівники, які пишуться разом, окремо, через дефіс: без/кінця, на/взнак, в/плав, в/бік, од/віку, без/наміру, на/дміру, коли/не/коли, пліч/о/пліч, по/черзі, ні/куди.

Література: основна [2; 7; 13];
додаткова [2; 5]

Тема 18. Прийменник

Аудиторна самостійна робота

Семинарське заняття

1. Граматичні функції прийменника.
2. Класифікація прийменників за походженням (первинні, вторинні).
3. Поділ прийменників за морфологічною будовою (прості і складні).
4. Вираження причинових, цільових (мети), допустових, об'єктних відношень за допомогою прийменників.
5. Правопис прийменників.
6. Особливості перекладу прийменникових конструкцій з російської мови.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Вираження просторових, часових, причинових, цільових, присвійних, обмежувальних відношень між об'єктами за допомогою прийменників у текстах офіційно-ділового стилю.
2. Стилістична характеристика конструкцій з прийменниками.
3. Явище синонімії прийменникових конструкцій.
4. Особливості перекладу прийменникових конструкцій з російської мови у стилістично маркованих текстах.

Вправи

1. Перекладіть словосполучення українською мовою: пропустил по уважительной причине, по праздникам, по чайной ложке, по истечении срока, специалист по менеджменту, по поручению, по состоянию здоровья.
2. Складіть речення з наступними словами: задля, щодо, завдяки, через, стосовно.
3. Перекладіть текст українською мовою.

Принципиальный характер ныне приобретает проблема демократизации украинского общества, общественных отношений вообще. Речь идет не только о ситуации в Украине, а и ее существовании в контексте мировых проблем, многочисленных интеграционных процессов. Относительно Украины непосредственно очевидной являет-

ся задача, с одной стороны, обеспечить унитарный статус Украины, а, с другой, максимально развить местное самоуправление, укрепить гражданское общество как таковое в целом. Проблема не только в соблюдении требований и положений Международной Хартии о местном самоуправлении, а и в возрождении, сохранении социального опыта самоуправления, присущего Украине исторически, генетически, этнонационально. Соответственно, рассмотрение отдельных территорий Украины как самоуправляющихся единиц не может быть искусственным процессом, без учета исторического, социально-экономического и духовного контекстов. То есть, государственное устройство Украины не может и не должно стоять над этнонациональным контекстом. Только при таких условиях возможно отсутствие любых этнических несогласований, а превыше всего — межэтнических конфликтов.

Література: основна [5; 8; 11];
додаткова [5; 12]

Тема 19. Сполучник

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Вираження узагальнених понять про різні зв'язки між об'єктами і явищами навколишньої дійсності за допомогою сполучників.
2. Поділ сполучників за будовою (прості, складні).
3. Поділ сполучників за походженням на непохідні та похідні.
4. Вживання сполучників сурядності та підрядності в українській мові.
5. Правопис сполучників. Сполучні слова.
6. Роль синонімічних сполучників у підвищенні культури мовлення.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Вираження семантико-граматичних відношень за допомогою сполучників.
2. Логіко-граматичні зв'язки за допомогою сполучників у структурі складних синтаксичних єдностей.
3. Синоніміка сполучників у текстах офіційно-ділового стилю.

Вправи

1. Випишіть окремо сполучники, які пишуться разом, окремо, через дефіс: тому/що, себ/то, ніби/то, як/же, те/ж, а/ніж, тим/то, тому/то, але/ж, хоча/б.
2. Складіть речення у яких слова *який, чий, що, хто, де, звідки* виступали б сполучниками і сполучними словами.
3. Перекладіть текст українською мовою.

В Украине действует двухуровневая банковская система, которая состоит из центрального банка – Национального банка Украины (НБУ) и системы коммерческих банков. НБУ осуществляет руководство проведением единой государственной политики в области кредита, денежного обращения, расчетов и валютных отношений. НБУ также занимается управлением процессами кредитования в экономике, выявлением их тенденций и закономерностей. Для этого необходима статистическая информация о кредитных вкладах и кредитных ресурсах, их состав по видам заемщиков, в разрезе областей и форм собственности, о размере и составе просроченных ссуд, эффективность вложений (инвестиций) в научно-технические мероприятия, оборотность кредитов. Сбором, обработкой и анализом информации об экономических и социальных процессах в кредитовании занимается статистика кредита. Она составляет программу статистических наблюдений, совершенствует систему показателей, методологию их расчета и анализа, разрабатывает методы статистического анализа конкретных явлений. Кроме того, обобщает сведения о кредитовании, определяет закономерности, изучает взаимосвязь использования кредитных ресурсов и эффективности привлечения оборотного средства и т. п.

Література: основна [2; 9; 13];
додаткова [5; 8]

Тема 20. Частка

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Вираження емоційно-експресивних та модальних відтінків за допомогою часток.
2. Поділ часток за особливостями функціонування на фразові, словотворчі та формотворчі.

3. Вживання частки у реченні (препозиція, постпозиція щодо слова, до якого належить).

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Вираження додаткових смислових та модальних відтінків за допомогою часток у тексті.
2. Функціонально-семантичні особливості словотворчих та формотворчих часток.
3. Особливості творення морфологічних форм і нових слів за допомогою часток.

Вправи

1. Провідміняйте словосполучення: ця ніч.
2. Складіть речення, в яких відповідь на питання посилюється частками: саме так, атож, аякже.
3. Випишіть окремо частки, які пишуться разом, окремо, через дефіс: давай/но, яюсьь/то, що/разу, не/воля, не/дарма, не/навидіти, будуєть/ся, не/вже, не/дурно, що/сили, так/от, не/інші, дістав/таки.

Література: основна [2; 7; 9];
додаткова [3; 8]

Тема 21. Вигук

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Емоційне забарвлення висловлення за допомогою вигуків.
2. Вираження волевиявлення за допомогою спонукальних вигуків.
3. Вживання звуконаслідувальних слів.
4. Функціональна роль вигуків та ставних слів у реченні.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Особливості функціонування вигуків, що виражають емоції.
2. Норми вживання вигуків, що виражають волевиявлення, у текстах офіційно-ділового стилю.

3. Використання в усному мовленні вигуків, що виражають волеви-явлення, спонукання до дії.

Вправи

1. Складіть речення з наступними конструкціями:
З метою якнайшвидшого вирішення питання...
Для узгодження спірних питань...
Хай йому біс...
Доброго ранку...
2. Перекладіть українською мовою: подходящее время, к крайнему сожалению, при прочих равных условиях, кроме случаев край-ней необходимости.
3. Визначте, кому і в яких ситуаціях слід сказати:
Домовилися.
Скільки літ, скільки зим!
На жаль, не зможу.
Оце так зустріч!
Бувай здоровий!
Привіт!
Пробачте, я дуже поспішаю.
Заходьте, будь ласка.

Література: основна [9; 15; 18];
додаткова [6; 7]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль VIII. Морфологія сучасної української мови

1. Диктант.
2. Пояснити поняття граматичного значення слова.
3. Пояснити загальні критерії визначення частин мови у сучасній українській мові.

Змістовий модуль ІХ. Синтаксис та пунктуація сучасної української мови

Тема 22. Прості синтаксичні конструкції

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Типи синтаксичних одиниць.
2. Основні типи синтаксичних зв'язків: предикативний, підрядний, сурядний.
3. Сміслові зв'язки і порядок слів у реченні.
4. Особливості вираження та узгодження головних членів речення.
5. Формально-синтаксичні та формально-морфологічні ознаки другорядних членів речення.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Природа синтаксичних одиниць та особливості їх функціонування.
2. Речення як комунікативна одиниця.
3. Основні типи синтаксичних зв'язків.
4. Функції синтаксичних одиниць в усному діловому мовленні.

Вправи

1. Поставте в реченнях, де потрібно, розділові знаки.

Антонович суворо засуджував тих офіцерів які іноді заради зовнішнього успіху легковажили собою або підлеглими... Щодо цього погляди Антоновича збіглися з поглядами комбата (*О. Гончар*).

2. Поставте в реченнях, де потрібно, коми:

Я йду і одуд стежкою іде моїх полів маленький чичероне (*Л. Костенко*).

Онися підвелась ухопившись за полудрабки й висіла на возі аж гойдалась неначе гойдалка (*Є. Дудар*).

3. Перекладіть українською мовою.

Международный кредит — экономические отношения между государствами, иностранными банками и фирмами относительно передачи валютных или товарных ресурсов на основании возвращения в

определенные сроки и, как правило, с выплатой процентов. Субъектами международного кредита являются банки, фирмы, государства, международные и региональные организации.

Международные кредиты классифицируют по разным признакам, которые характеризуют их отдельные стороны. В зависимости от сроков пользования, кредиты разделяют на краткосрочный (до 1 года), среднесрочный (от 1 до 5, а в некоторых странах и более) и долгосрочный (выше сроков пользования среднесрочным кредитом). В зависимости от назначения, международные кредиты могут быть коммерческими, финансовыми, промежуточными. По внешней форме существуют токарные и валютные кредиты. По технике предоставления различают кредиты имеющимися деньгами (часто называемые наличными, хотя валюта пересчитывается в безналичном порядке из счета на счет в банке) и акцептные (в форме акцепта — “согласия платить”) тратты импортером или банком; депозитные сертификаты; облигационные ссуды; консорциальные кредиты и т. п.

Література: основна [2; 7; 13];
додаткова [5; 12]

Тема 23. Складні та ускладнені синтаксичні конструкції

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Граматична природа складного речення.
2. Формально-синтаксична структура складного речення.
3. Засоби вираження синтаксичного зв'язку у складному реченні.
4. Класифікація складносурядних речень: еднальні, протиставні, розділові.
5. Логіко-граматична класифікація складнопідрядних речень.
6. Семантико-синтаксичні відношення у складнопідрядному реченні: часові, причинові, цільові, допустові, умовні, порівняльні.
7. Формальна структура та семантика безсполучникових складних речень.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Формально-синтаксичні та семантико-синтаксичні ознаки складного речення.

2. Функціональна завершеність складного речення.
3. Складне речення як єдина комунікативна цілість.
4. Характер синтаксичного зв'язку в складнопідрядному реченні.
5. Диференційні ознаки сурядного і підрядного зв'язку в складному реченні.

Вправи

1. Поставте в реченнях, де потрібно, коми:
Коли Ньюра прийшла до нього в майстерню він наче вперше здивувався: яка ж вона молода (*Є. Гуцало*).
Коні швидко втомилися і вже брели по коліна в зеленій воді інколи й по круп голосно іржали злякано озираючись (*В. Шевчук*).
2. Складіть речення зі сполучниками: внаслідок того що, після того як, через те що, оскільки, відтоді як, перед тим як, перш ніж, дарма що.
3. Змініть печення, використавши порядок слів.
Радіо життю всупереч труднощам.
Виконання проекту вимагало постійної роботи великої кількості людей.

Література: основна [2; 9; 13];
додаткова [2; 3]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль IX. Синтаксис та пунктуація сучасної української мови

1. Диктант.
2. Охарактеризувати комунікативні типи простих речень.
3. Пояснити семантико-синтаксичну структуру складного речення.

Змістовий модуль X. Взаємодія мовної основи та позамовних чинників у сучасній українській мові

Тема 24. Функціональні стилі сучасної української літературної мови

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Система функціональних стилів сучасної української мови: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній, розмовний.
2. Структурно-мовні особливості наукового стилю.
3. Офіційно-діловий стиль та його структурно-мовні особливості.
4. Призначення та ознаки публіцистичного стилю мови.
5. Основні мовні засоби художнього стилю.
6. Функціональні та експресивні особливості розмовного стилю мови.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Розвиток підстилів наукового стилю сучасної української мови.
2. Вимоги до тексту офіційно-ділового стилю.
3. Характеристика мовних засобів офіційно-ділового стилю.
4. Переваги та недоліки використання мовних кліше у публіцистичних текстах.
5. Оцінна спрямованість лексичних і фразеологічних одиниць у публіцистичному тесті.
6. Використання експресивних стилів в усному мовленні.
7. Умови формування та розвитку ідіостилю.
8. Характеристика структури професійної публічної промови.
9. Мовностилістичні особливості успішного діалогічного мовлення.
10. Характеристика ознак професійної дискусивно-полемічної мови.

Вправи

1. Складіть речення з фразеологізмом *благословлятися на світ*.
2. Поставте розділові знаки у реченні.
Попрацювавши можна і відпочити.

3. Перекладіть текст українською мовою. Визначте функціональний стиль.

Существует ряд противовесов, которые уменьшают постороннее информационное влияние. Среди них: законодательная и административная защита национальных ресурсов и национального информационного пространства, организационное улучшение управления информационными ресурсами, их наращивание, инновационная деятельность, овладение новыми технологиями, развитие инфраструктуры, специальных информационных технологий. Однако рядом с такой — “сдерживающей” — тактикой может явиться и доктрина, которая обусловила бы активную информационную политику, направленную на противодействие информационным угрозам, на объединение общества вокруг национальных интересов.

Прежде всего, политики должны осознать, что при условиях глобального информационного противостояния, экспансии собственные властные, государственные учреждения, государство в целом, могут потерять контроль информационной составной той же политики. Осознание этого должно бы привести и, в конце концов, к четкому юридическому закреплению самого понятия “национального информационного пространства” с определением его границ и статуса, разрешающих рассматривать постороннее использование НИП как нарушение государственного суверенитета и вмешательство во внутренние дела.

*Література: основна [2; 7; 10];
додаткова [2; 5]*

Тема 25. Культура усного та писемного мовлення сучасної української мови

Аудиторна самостійна робота

Семінарське заняття

1. Чинники, які впливають на культуру мовлення (система норм літературної мови, етичний компонент, мета й обставини спілкування, естетичний компонент).
2. Характеристика мовленнєвої поведінки людини.
3. Загальні та специфічні ситуації професійної мовленнєвої комунікації.
4. Характеристика професійної комунікативної компетенції.

5. Система ідейно-естетичних і психолінгвістичних орієнтацій суспільної групи ловців.

Позааудиторна самостійна робота

Теми рефератів

1. Відображення конкретно-соціальних ознак мовного смаку у друкованих засобах масової інформації.
2. Взаємозв'язок між мовною нормою і мовним смаком.
3. Вплив етичних цінностей на формування мовного смаку.
4. Культура дискусивно-полемічного спілкування у виробничій діяльності.
5. Структурні та мовностилістичні вимоги до написання реферату.
6. Роль термінів у формуванні інформаційного простору професійного спілкування.
7. Специфіка існування професіоналізмів у діловому спілкуванні.

Вправи

1. Підкресліть синонім до фразеологізму *брати на кпши*: брехати, лягати, кепкувати, нести.
2. Поставте розділові знаки у реченні.

Щойно полуниця відходить а вже буріють вишні-петринівочки шовковиця сиплеться а там зажовтіють абрикоси буває так наспіє полуниці то жінкам невправка з нею тоді оголошується загална мобілізація вже й металурги лазять поруч з дітьми по садках... (О. Гончар).

3. Перекладіть українською мовою текст. Випишіть терміни, поясніть їх значення.

Современное развитие валютно-финансовой системы Украины характеризуется действием так называемых внеэкономических факторов, осуществляющих ощутимое влияние на ее развитие. Это, по нашему мнению, факторы так называемого стадного поведения, психологического риска, эпидемического распространения кризисных явлений и сугубо политических сдвигов, которые влияют на текущее или будущее состояние экономики. Тем не менее, отечественные ученые не отделили указанные факторы как таковые, которые способны спровоцировать сложный механизм развертывания тенденций нестабильности. Не было попытки рассмотреть структурные или политические факторы как важную составную часть экономических сдвигов, следствием которых может стать кризисная ситуация. Вмес-

те с тем преимущество предоставляли исследованию именно базовых макроэкономических показателей, не считаясь с тем, что большинство кризисов, произошедших в последней декаде минувшие десятилетия, разворачивались отнюдь не на фоне экономического спада или рецессии мировой экономики. Наоборот, им предшествовал период экономического оживления, которое было следствием удачно имплементированных стабилизационных программ и/или высокого экономического роста.

Література: основна [1; 6; 8];
додаткова [3; 10]

Рубіжний (модульний) контроль знань студентів

Змістовий модуль Х. Взаємодія мовної основи та позамовних чинників у сучасній українській мові

1. Диктант.
2. Охарактеризувати критерії визначення функціональних стилів у сучасній українській мові.
3. Охарактеризувати професійну мовно-комунікативну компетенцію фахівця.

Підсумковий контроль знань студентів

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Функції мови у суспільстві.
2. Роль і значення мови у професійній діяльності.
3. Мовна норма. Сучасна українська мова як унормована форма загальнонародної мови.
4. Типи мовних форм.
5. Функціональні стилі сучасної української мови.
6. Фонетичні зміни у звуковому складі слів: чергування, асиміляція (уподібнення).
7. Фонетичні зміни у звуковому складі слів: спрощення, подовження.
8. Милозвучність мови і літературна вимова. Основні правила української орфоєпії.
9. Вимога наголошених голосних. Вимова приголосних звуків.
10. Слово і його значення.
11. Багатозначні слова й омоніми.

12. Синоніми, антоніми, пароніми в діловому мовленні.
13. Книжні та іншомовні слова в документах. Правопис слів іншомовного походження.
14. Орфографія. Принципи української орфографії. М'який знак. Вживання апострофа.
15. Правопис та особливості відмінювання українських прізвищ.
16. Творення й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.
17. Лексичні норми сучасної української літературної мови.
18. Термінологічна та професійна лексика в ділових паперах.
19. Рід, число, відмінки та відміни іменників.
20. Особливості відмінювання та використання іменників I відміни.
21. Особливості відмінювання та використання іменників II відміни.
22. Особливості відмінювання та використання іменників III відміни.
23. Особливості відмінювання та використання іменників IV відміни.
24. Використання форм родового відмінка однини іменників II відміни у професійному мовленні.
25. Рід відмінюваних і невідмінюваних іменників.
26. Рід та особливості вживання назв осіб за професією, званням, посадою тощо.
27. Утворення кличного відмінка. Особливості вживання у діловому мовленні.
28. Правопис складних іменників. Віддієслівні іменники.
29. Розряди прикметників за значенням.
30. Ступені порівняння прикметників.
31. Творення і правопис прикметників.
32. Загальні вимоги до мовних засобів ділових паперів.
33. Дієслово, правопис особових закінчень дієслів I та II дієвідміни.
34. Особливості використання неозначеної форми дієслова.
35. Особливості використання безособової форми на -но, -то.
36. Використання словосполучень дієслівного типу.
37. Вставні слова і вирази.
38. Дієприкметники, їх творення та правопис.
39. Використання та правопис дієприкметникових зворотів.
40. Дієприслівники, їх творення та правопис.
41. Числівник. Використання та правопис числівників.

42. Розряди числівників за значенням. Групи числівників за будовою.
43. Відмінювання числівників, особливості їх наголошування.
44. Сполучення числівників з іменниками.
45. Займенник. Особливості використання.
46. Особливості відмінювання займенників.
47. Правопис прислівників.
48. Сполучник. Особливості використання.
49. Розрізнення сполучників і омонімічних з ними інших частин мови (проте — про те, зате — за те, якби — як би).
50. Прийменник. Значення прийменника у текстах різних функціональних стилів.
51. Синонімія прийменників. Прийменник і милозвучність мови (чергування з-із-зі, в-у).
52. Вживання часток.
53. Складноскорочені слова й аббревіатури в українській мові.
54. Смыслові зв'язки і порядок слів у простому реченні.
55. Складні випадки керування у текстах різних функціональних стилів.
56. Синтаксичні особливості складного речення.
57. Конструкції з прийменником *по*.
58. Однорідні члени речення.
59. Вставні слова, словосполучення і речення.
60. Мовний етикет і тональність спілкування.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. — К., 1991.
2. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови. Використання морфологічних засобів мови. — К., 1998.
3. Волошак М. Неправильно-правильно: довідник з українського слововживання (за матеріалами засобів масової інформації). — К.: Просвіта, 2000.
4. Глуцук С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. — К., 2001.
5. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. — К., 2001.
6. Головащук С. І. Словник наголосів. — К., 2003.
7. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. — К., 2003.
8. Довідник з культури мови / С. Я. Єрмоленко та ін. — К., 2005.
9. Зубков М. Сучасна українська ділова мова: Підручник. — Х., 2002.
10. Коваль А. П. Ділове спілкування. — К., 1992.
11. Новий російсько-український словник-довідник. — К., 1999.
12. Орфоетичний словник української мови: У 2 т. — К., 2001, 2003.
13. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. — К., 2000.
14. Російсько-український словник наукової термінології: Суспільні науки. — К., 1994.
15. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. — К., 1973.
16. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / Уклад.: С. П. Бирик та ін. — К., 1998.
17. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. — К., 2001.
18. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. — К., 1997.

Додаткова

1. Венцковський А. М., Волкотруб Г. Й. Ділові папери — діловій людині: Навч. посіб. — К., 2003.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. — Л., 1990.
3. Волкотруб Г. Й. Стилiстика ділової мови. — К., 2002.

4. Головащук С. І. Складні випадки наголошування: Словник-довідник. — К., 1995.
5. Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. — К., 1995.
6. Караванський С. Пошук українського слова, або Боротьба за національне “Я”. — К., 2001.
7. Культура української мови: Довідник / За ред. В. М. Русанівського. — К., 1990.
8. Орфографічний словник української мови. — К., 1994.
9. Плотницька І. М. Ділова українська мова. — К., 2004.
10. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. — К., 1993.
11. Словник іншомовних слів / Уклад.: Л. О. Пустовїт та ін. — К., 2000.
12. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. — К., 2004.
13. Шевченко Л. та ін. Сучасна українська мова: Довідник. — К., 1996.
14. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Навч. посіб. — К., 2001.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Сучасна українська мова”	4
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Сучасна українська мова”	6
Питання для самоконтролю	35
Список літератури	38

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>С. М. Толкачева</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. І. Нечипоренко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3446

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП